

आप्तकामस्य नायमधर्म इति चेत् यद्येवं कामाभावाद्भिदितं केनाभिप्रायेण कृतवानिति पृच्छति आप्तकाम इति ॥ २९ ॥ परमेश्वरैकैमुतिकन्याये न परिहर्तुं सामान्यतो महतां वृत्तमाह धर्मव्यतिक्रम इति साहसं च दृष्टं प्रजापतीन्द्रसोमविश्वामित्रादीनां तच्च तेषां तेजस्विनां दोषाय न भवतीति ॥ ३० ॥ तर्हि यद्यदाचरति श्रेष्ठ इति न्यायेनान्योऽपि कुर्यादित्याशंक्याह नैतदिति अनीश्वरो देहादि परतंत्रः यथारुद्रव्यतिरिक्तो विषमाचरन् भक्षयन् ॥ ३१ ॥ कथं तर्हि सदाचारस्य प्रामाण्यमत आह ईश्वराणामिति तेषां वचः सत्यमतस्तदुक्तमाचरे देव आचरितं क्वचित्सत्यमतः स्ववचो युक्तम् तेषां वचसा यदुक्तमविरुद्धं तत्तदेवाचरेत् ॥ ३२ ॥ ननु तर्हि तेऽपि किमेवं साहसमाचरन्ति तत्राह कुशलेति प्रारब्धकर्मक्षपणमात्रमेव तेषां कृत्यं नान्यदित्यर्थः ॥ ३३ ॥

आप्तकामो यदुपतिः कृतवान्वै जुगुप्सितम् ॥ किमभिप्राय एतन्नः संशयं छिंधि सुव्रत ॥ २९ ॥ श्रीशुक उवाच धर्मव्यतिक्रमो दृष्ट ईश्वराणां च साहसम् ॥ ते जीयसां न दोषाय वन्द्यैः सर्वभुजो यथा ॥ ३० ॥ नैतत्समाचरे ज्ञातुमनसाऽपि त्यनीश्वरः ॥ विनश्यत्याचरन्मौढ्याद्यथारुद्रोऽब्धिजं विषम् ॥ ३१ ॥ ईश्वराणां वचः सत्यं तथैवाचरितं क्वचित् ॥ तेषां यत्स्ववचो युक्तं बुद्धिमांस्तत्समाचरेत् ॥ ३२ ॥ कुशलाचरिते नैषामिह स्वार्थो न विद्यते ॥ विपर्ययेण वाऽनर्थो निरहंकारिणां प्रभो ॥ ३३ ॥ किमुताखिलसत्त्वानांतिर्यङ्मर्त्यदिवौकसाम् ॥ ईशितुश्चेति तव्यानां कुशलाकुशलान्वयः ॥ ३४ ॥ यत्पादपंकजपरागनिषेवत्तत्तायोगप्रभावविधुताखिलकर्मबंधाः ॥ स्वैरंचरन्ति मुनयोऽपि न नन्द्यमानास्तस्येच्छया तव पुषः कुत एव बंधः ॥ ३५ ॥ गोपीनां तत्पतीनां च सर्वेषां मेव देहिनाम् ॥ योऽतश्चरति सोऽब्धक्षः क्रीडनेनेह देहभाक् ॥ ३६ ॥

प्रस्तुतमाह किमुतेति कुशलाकुशलान्वयो न विद्यत इति किंपुनर्वक्तव्यमित्यर्थः ॥ ३४ ॥ एतदेव स्फुटीकरोति यस्य पादपंकजपरागस्य निषेवणेन तृप्ताः यद्वा यस्य पादपंकजपरागे निषेवायेषां ते तथा ते च ते तृप्ताश्चेति भक्ता इत्यर्थः तथा ज्ञानिनश्च न नन्द्यमानाः बंधनमप्राप्नुवंतः परदारत्वं गोपीनामंगीकृत्य परिहृतम् ॥ ३५ ॥ इदानीं भगवतः सर्वां तर्यामिणः परदारसेवानामनकाचिदित्याह गोपीनामिति योऽतश्चरति अध्यक्षो बुद्ध्या दिसाक्षी स एव क्रीडनेनेह देहभाक् न त्वस्मदादितुल्यः येन दोषः स्यादिति ॥ ३६ ॥